

7. ΤΟ ΑΤΥΠΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ECOFIN ΤΗΣ ΒΕΡΟΝΑΣ

7α. ΓΕΝΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

Στις 12 και 13 Απριλίου 1996 συνεδρίασε ανεπίσημα στη Βερόνα της Ιταλίας το Συμβούλιο των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών (ECOFIN) της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συμμετείχαν επίσης ο τότε πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ιδρύματος Αλεξάντρ Λαμφαλούσι, οι Διοικητές των κεντρικών τραπεζών της Ε.Ε. και ο αρμόδιος Επίτροπος για θέματα νομισματικής πολιτικής Υβ Τιμπό ντε Σιλγκύ. Οι εναλλακτικές προτάσεις και τα συμπεράσματα της σημερινής αυτής συνόδου τέθηκαν στην επίσημο σύνοδο του ECOFIN τον Ιούνιο στο Λουξεμβούργο. Οι τελικές προτάσεις του οργάνου αυτού συζητήθηκαν για πρώτη φορά στη σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου (αρχηγών Κρατών και Κυβερνήσεων) της Φλωρεντίας στις 21-22 Ιουνίου 1996. Τελικές όμως αποφάσεις ελήφθησαν στην επόμενη σύνοδο κορυφής του Δουβλίνου το Δεκέμβριο του 1996.

Οι γενικές κατευθύνσεις του άτυπου ECOFIN της Βερόνας ήσαν οι εξής:

1. Το αργότερο μέχρι τον Απρίλιο - Μάιο του 1998 η ΕΕ θα έχει προχωρήσει στην επιλογή των κρατών-μελών που πληρούν τα κριτήρια σύγκλισης και τα οποία θα συμμετάσχουν από την αρχή (1-1-1999) στην τρίτη φάση της ΟΝΕ και στην περιοχή του ευρωνομίσματος (Euro area). Τα κράτη αυτά τα ονομάζουν in (μέσα στην ΟΝΕ) ενώ όσα μείνουν εκτός διότι δεν θα πληρούν τα κριτήρια σύγκλισης ή έχουν δικαίωμα αναστολής (opting-out), όπως το Ηνωμένο Βασίλειο και η Δανία, ή δεν θέλουν να μετάσχουν όπως η Σουηδία αποκαλούνται out (έξω από την ΟΝΕ). Ο Επίτροπος Ντε Σιλγκύ διαφωνεί με τη δεύτερη άτυπη ονομασία και αντί για το out προτιμά τον όρο pre-in (στα πρόθυρα της ΟΝΕ) για να δείξει ότι όλα τα κράτη-μέλη θα μετάσχουν αργότερα στην περιοχή του Ευρώ.

2. Το ευρωπαϊκό κέρμα θα υποδιαιρείται σε 100 λεπτά που θα ονομάζονται cent (εκατό) ή Euro-cent. Τα κράτη-μέλη έχουν την ευχέρεια να επιλέξουν τα δικά τους χαρακτηριστικά στη μία όψη του ευρωκέρματος. Το σχέδιο για την ευρωπαϊκή όψη αυτού περιορίζεται σε αρχιτεκτονικά θέματα ή αφηρημένες εκφράσεις ευρωπαϊκών στόχων, ιδεών και οραμάτων. Σύμφωνα με την απόφαση αυτή τα πορτραίτα των οραματιστών της Ενωμένης Ευρώπης που απορρίφθηκαν από τα τραπεζογραμμάτια ενδέχεται να βρουν καταφύγιο στα ευρωπαϊκά κέρματα. Ο Έλληνας Υπουργός Γιάννος Παπαντωνίου απαίτησε όπως για τις επιγραφές χρησιμοποιηθεί και το ελληνικό αλφάβητο και όχι μόνο για την εθνική όψη αλλά και για την ευρωπαϊκή χωρίς όμως αποτέλεσμα για το δεύτερο.

3. Όλοι οι εκπρόσωποι συμφώνησαν ότι η νομισματική και οικονομική σταθερότητα των κρατών που θα συμμετάσχουν από την αρχή στην ΟΝΕ και αυτών που δεν θα συμμετάσχουν αποτελεί ένα κρίσιμο σημείο για τη μελλοντική ενιαία αγορά. Οι περισσότεροι υποστήριξαν ότι οι outs θα πρέπει να συμμετάσχουν σε ένα νέο μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών. Οι εκπρόσωποι του Ηνωμένου Βασιλείου και της Σουηδίας δήλωσαν ότι η συμμετοχή στο μηχανισμό αυτό δεν πρέπει να είναι υποχρεωτική. Εκτιμάται ότι οι χώρες αυτές δεν θα ασκήσουν VETO προκειμένου να μην εμποδίσουν τις υπόλοιπες χώρες - outs να συμμετάσχουν, ενώ δεν αποκλείεται και αυτές να συμμετάσχουν αργότερα εάν τα περιθώρια διακύμανσης είναι τα σημερινά ($\pm 15\%$).

4. Συμφωνήθηκε όπως η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξετάσει τα σχέδια για τη δημιουργία ενός συμφώνου δημοσιονομικής σταθερότητας μεταξύ των κρατών που θα συμμετάσχουν (in-countries) και τρόπους που θα εξασφαλίζουν τη δημοσιονομική εξυγίανση των κρατών-out ώστε τα τελευταία να μπορέσουν να συμμετάσχουν και αυτά στην ΟΝΕ μέχρι το 2002. Οι Βρετανοί αντιτίθενται σε μία συμφωνία με βάση την οποία θα χάσουν τον έλεγχο της εθνικής τους δημοσιονομικής και νομισματικής πολιτικής και προτείνουν όπως για τα κράτη-out να παρακολουθείται κύρια ο στόχος της μείωσης του πληθωρισμού και όχι η μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος στο 3% του ΑΕΠ ή η διακύμανση του εθνικού νομίσματος σε στενά όρια.

5. Αποφασίσθηκε να συσταθεί μία ομάδα εργασίας από εκπροσώπους των Υπουργών Οικονομικών για να εξετάσουν τα μέσα συντονισμού της δημοσιονομικής πολιτικής. Η ομάδα αυτή θα ασχοληθεί ιδιαίτερα με το φόρο προστιθέμενης αξίας (TVA) και τη φορολογία των διαφόρων μορφών αποταμίευσης. Η απόφαση αυτή βασίσθηκε στη διαπίστωση ότι προκαλούνται στρεβλώσεις της ενιαίας αγοράς και του ελεύθερου ανταγωνισμού από το φορολογικό ανταγωνισμό με στόχο την αθέμιτη προσέλκυση αποταμιεύσεων και επενδύσεων και τη βελτίωση των εθνικών όρων εμπορίου.

Στη συνέχεια εξετάζονται αναλυτικότερα οι προτάσεις για ένα νέο νομισματικό σύστημα, για το σύμφωνο δημοσιονομικής σταθερότητας και παρατίθενται οι αναλυτικές και ενδιαφέρουσες προτάσεις του Βέλγου Υπουργού των Οικονομικών.

7β. ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ Νο 2

Το ΕΝΣ **No2** (SME bis) έχει σαν στόχο να εξασφαλίσει τη νομισματική σταθερότητα οργανώνοντας τις σχέσεις μεταξύ των κρατών in και out. Η αρχική ιδέα ήταν της Γαλλίας και στη Βερόνα υποστηρίχθηκε από 13 Κράτη-Μέλη. Αποσκοπεί στην αποφυγή ανταγωνιστικών υποτιμήσεων των νομισμάτων των κρατών out. Ο Πρόεδρος της Commission Ζακ Σαντέρ δήλωσε ότι το SME bis θα αντικαταστήσει αυτόματα από 1/1/99 το ισχύον ΕΝΣ και ότι η επιλογή αυτή είναι αναγκαία για να συμβάλει στη νομισματική αλληλεγγύη και των 15 μελών της Ε.Ε.

Ο τότε Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ιδρύματος **Αλεξάντρ Λαμφαλούσι** είχε καταθέσει αναλυτική πρόταση της οποίας τα κύρια σημεία ήταν τα εξής:

1. Η νομική δομή. Το SME-bis θα είναι, όπως εκείνο που δημιουργήθηκε το 1979, διακυβερνητικό. Με αυτή την έννοια δεν θα είναι υποχρεωτικό. Πράγμα το οποίο θα ικανοποιούσε το Ηνωμένο Βασίλειο και τη Σουηδία. Για τη ζώνη του Ευρώ υπεύθυνη θα είναι η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα με καθορισμένες και ενοποιημένες αρμοδιότητες. Για τη ζώνη των κρατών - out υπεύθυνο θα είναι το ECOFIN που θα συνεργάζεται στενά με την ΕΚΤ.

2. Τα περιθώρια διακύμανσης. Τα νομίσματα των κρατών out που θα μετάσχουν στο SME-bis θα κυμαίνονται σε ευρύτερες ζώνες. Πρέπει να ισχύσουν τα σημερινά περιθώρια ($\pm 15\%$).

3. Οι αλλαγές των ισοτιμιών. Παραμένουν στην αρμοδιότητα των εθνικών κυβερνήσεων. Στο σημείο αυτό πρέπει να προσθέσουμε ότι ο Διοικητής της Τράπεζας της Γαλλίας Ζαν-Κλώντ Τρισέ και ο Διοικητής της Bundesbank Χανς Τιμμάγερ υποστηρίζουν ότι η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα πρέπει να εμπλακεί στη διαδικασία. Να προεγκρίνει, δηλαδή, την απόφαση των κρατών - out για μια ενδεχομένη υποτίμηση ή ανατίμηση των νομισμάτων τους.

4. Οι παρεμβάσεις. Το σύστημα θα είναι ασύμμετρο. Θα υπάρχει το κέντρο και η περιφέρεια. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα θα παρεμβαίνει, κατ' αρχήν αυτόματα, στα όρια των περιθωρίων διακύμανσης με στόχο τη σταθερότητα των τιμών. Οι οικονομικές αναπροσαρμογές θα παραμένουν στην αρμοδιότητα των κυβερνήσεων των κρατών - out.

5. Η δυνατότητα των ενδοπεριθωριακών παρεμβάσεων. Θα διατηρηθεί, όπως και στο ισχύον σύστημα, αλλά στο πλαίσιο μόνο κρισίμων και προσωρινών καταστάσεων.

Οι Διοικητές των κεντρικών τραπεζών της Γερμανίας και της Γαλλίας υποστήριξαν ότι οι παρεμβάσεις της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας δεν πρέπει να είναι ούτε αυτόματες, ούτε απεριόριστες. Το μέγεθος των παρεμβάσεων της ΕΚΤ για τη στήριξη ενός νομίσματος κράτους - out θα εξαρτάται από το βαθμό οικονομικής σύγκλισης που έχει επιτύχει το τελευταίο. Με βάση την ασυμμετρία του νέου συστήματος θα υπάρξουν **μερικά κράτη - out που θα θελήσουν οι ισοτιμίες τους σε σχέση με το Ευρώ να κυμαίνονται σε στενότερα περιθώρια**. Σύμφωνα με την αρχή της νομισματικής αλληλεγγύης αυτά τα κράτη - out με τις καλές επιδόσεις θα τυγχάνουν μεγαλύτερης υποστήριξης από την ΕΚΤ σε περίπτωση συναλλαγματικών πιέσεων.

Τέλος, ο Έλληνας Υπουργός κ. Γιάννος Παπαντωνίου δήλωσε ότι οι εταίροι δέχτηκαν όπως η Ελλάδα γίνει δεκτή στο ΕΝΣ έστω και εάν δεν πληροί τις προϋποθέσεις της Συνθήκης του Μάαστριχτ στον τομέα αυτό.

7γ. ΤΟ ΣΥΜΦΩΝΟ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ

Ο Υπουργός των Οικονομικών της Γερμανίας Τέο Βάιγκελ εισηγήθηκε το σύμφωνο δημοσιονομικής σταθερότητας (**fiscal stability pact, pacte de stabilité budgétaire**). Αφορά τα κράτη που θα μετάσχουν από 1/1/99 στη ζώνη του Ευρώ. Σε περίπτωση που τα δημοσιονομικά ελλείμματα των κρατών-in υπερβαίνουν το 3% του ΑΕΠ θα πρέπει να λαμβάνονται άμεσα διορθωτικά μέτρα. Όταν οι παρεκκλίσεις είναι μεγάλες να επιβάλλονται αυτόματα κυρώσεις. Βέβαια η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση δεν προβλέπει αυτόματες κυρώσεις. Επόμενα για να εφαρμοσθεί η γερμανική ιδέα πρέπει να υπάρξει τροποποίηση της Συνθήκης. Μια άλλη ιδέα δημοσιονομικής πειθαρχίας προβλήθηκε από τη Γαλλία και αφορά τα κράτη-out. Σύμφωνα με την πρόταση αυτή τα κράτη αυτά όταν εμφανίζουν μεγάλα ελλείμματα πρέπει να τιμωρούνται με την απώλεια κάποιων πόρων από τα διορθωτικά ταμεία της Ε.Ε.

7δ. ΟΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΦΙΛΙΠ ΜΑΪΣΤΑΝΤ

Ο Αντιπρόεδρος της Κυβέρνησης του Βελγίου και Υπουργός Οικονομικών και Εξωτερικού Εμπορίου Φιλίπ Μάυσταντ κατέθεσε ενδιαφέρουσες προτάσεις στη σύνοδο της Βερόνας που αξίζει να παραθέσουμε.

A. Σύμφωνο δημοσιονομικής σταθερότητας

Θα ήταν παράλογο εάν οι προσπάθειες που έγιναν για την εξυγίανση των δημόσιων οικονομικών χαλαρώσουν μετά την έναρξη του τρίτου σταδίου της ΟΝΕ. Γι' αυτό είναι απαραίτητο ένα σύμφωνο δημοσιονομικής σταθερότητας του οποίου τα κύρια χαρακτηριστικά πρέπει να είναι τα εξής:

- με δεδομένο ότι αναδιαπραγμάτευση της Συνθήκης του Μάαστριχτ αποκλείεται, η νομική βάση του συμφώνου πρέπει να είναι σύμφωνη με τις διατάξεις της Συνθήκης.

- όσον αφορά τις νόρμες, τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. οφείλουν να σεβασθούν τη δημοσιονομική πειθαρχία ώστε να τηρηθεί το όριο του 3% του προβλεπόμενου στη Συνθήκη ελλείμματος σε σχέση με το ΑΕΠ.

- για να τηρηθεί αποτελεσματικά ο στόχος του 3%, πρέπει να γίνει πλήρης χρήση των δυνατοτήτων που παρέχει η Συνθήκη. Η Commission να προτείνει στο Συμβούλιο ακριβείς κανόνες για να ενισχύσει τη διαδικασία της πολυμερούς εποπτείας. Θα ήταν χρήσιμο να τροποποιήσουμε το συνημμένο στη Συνθήκη Πρωτόκολλο για τα υπερβολικά ελλείμματα ώστε να συντηθούν οι προθεσμίες επιβολής κυρώσεων στην περίπτωση που ένα κράτος-in δεν σέβεται

τη δημοσιονομική πειθαρχία.

- το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο να θεσπίσει κατευθυντήριες γραμμές για την επιβολή των κυρώσεων (καταθέσεις - πρόστιμα) προκειμένου να υπάρξει κάποια μορφή αυτοματισμού χωρίς όμως να αφαιρείται από το ECOFIN η δυνατότητα απόφασης -περίπτωση με περίπτωση- που του παρέχει η Συνθήκη. Στο πλαίσιο αυτό, η Commission θα πρέπει να εκμεταλλευθεί με συστηματικό τρόπο την τρίτη παράγραφο του άρθρου 104C που της επιτρέπει να επεξεργασθεί μία έκθεση «εάν, παρά το σεβασμό στις απαιτήσεις που προκύπτουν από τα κριτήρια σύγκλισης, εκτιμά ότι υπάρχει ένας κίνδυνος υπερβολικού ελλείμματος σε ένα κράτος-μέλος».

B. Σύμφωνα νομισματικής σταθερότητας

1. Πρέπει να τύχει ευρύτατης υποστήριξης η σύσταση της Νομισματικής Επιτροπής για την οργάνωση των συναλλαγματικών σχέσεων των κρατών in και out με βάση ένα νέο συναλλαγματικό μηχανισμό. Αυτό το νέο SME να στηρίζεται σε ένα σύστημα ισοτιμιών μεταξύ του Ευρώ και των νομισμάτων των κρατών-out. Η ύπαρξη μιας κεντρικής ισοτιμίας προσφέρει ένα σημείο αναφοράς χρήσιμο στις κυβερνήσεις για την εφαρμογή της οικονομικής τους πολιτικής και στις χρηματοδοτικές αγορές για την εξαγωγή συμπερασμάτων.

2. Για να αντισταθεί το SME No 2 στη δοκιμασία του χρόνου και των κερδοσκοπικών κινήσεων πρέπει να πληρωθούν οι επόμενες προϋποθέσεις:

- Το επίπεδο των κεντρικών ισοτιμιών να είναι σύμφωνο με τα θεμελιώδη οικονομικά δεδομένα του αντίστοιχου κράτους και να υποστηρίζεται από μία οικονομική πολιτική με κύριο άξονα τη σύγκλιση και από μία συμβατή νομισματική πολιτική. Εάν η ισοτιμία δεν είναι σύμφωνη με τα οικονομικά δεδομένα πρέπει να αναπροσαρμοσθεί σύμφωνα με μία διαδικασία που θα καθορισθεί με ακρίβεια.

- Σε περίπτωση έντονων πιέσεων στις αγορές συναλλάγματος, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα οφείλει να παράσχει πλήρως την υποστήριξη της στη χώρα που αντιμετωπίζει δυσκολίες. Οι λεπτομέρειες αυτής της διαδικασίας πρέπει να καθορισθούν με ακρίβεια σε ένα σύμφωνο συνεργασίας μεταξύ της ΕΚΤ και των κεντρικών τραπεζών των κρατών-out.

- Το σύστημα των ισοτιμιών δεν πρέπει να βασίζεται στα πολύ στενά περιθώρια. Πράγματι, όπως αποδείχθηκε στο παρελθόν στη διάρκεια των συναλλαγματικών κρίσεων, τα στενά περιθώρια προσφέρουν στους κερδοσκόπους πρώτης τάξεως ευκαιρία για να κερδοσκοπήσουν υπέρμετρα σε βάρος των κεντρικών τραπεζών. Σε κάθε περίπτωση, αυτά τα περιθώρια μπορεί να διαφέρουν από χώρα σε χώρα.

3. Όσον αφορά τη δυνατότητα που επιθυμούν να έχουν ορισμένες χώρες για να μη συμμετάσχουν στο SME-2 αλλά να προσχωρήσουν μάλλον σε ένα γενικό πλαίσιο συμφωνίας πρέπει να τονισθούν τα εξής:

- κάθε κράτος-out, υποψήφιο όμως να συμμετάσχει αργότερα στην ONE, έχει προορισμό ή υποχρέωση να προσχωρήσει στο νέο ΕΝΣ. Σε αντίθετη περίπτωση δε θα σεβόταν το κριτήριο της συμμετοχής στο μηχανισμό των συναλλαγματικών ισοτιμιών. Αυτό το κριτήριο είναι κεντρικό για τη στρατηγική της σύγκλισης διότι τα κράτη που υπέγραψαν τη Συνθήκη του Μάαστριχτ ε γνώριζαν ότι ήταν χρήσιμο να εγκαταλείψουν την εθνική κυριαρχία στο καθορισμό των συναλλαγματικών ισοτιμιών και να προσχωρήσουν σε μια νομισματική ένωση. Θέτοντας σε αμφισβήτηση αυτή την προσέγγιση είναι σαν να ζητάς την τροποποίηση της Συνθήκης κάτι το οποίο δεν συμφέρει να γίνει.

Για τους ανωτέρω λόγους οι χώρες που θα επιλέξουν να μη συμμετάσχουν στο SME-2 θα αποφασίσουν να μη σεβαστούν ένα σημαντικό κριτήριο της Συνθήκης.

Είναι αξιοσημείωτη, η πλήρης συμφωνίας με τις θέσεις αυτές του Ρομάνο Πρόντι και του Λαμπέρτο Ντίνι που ήταν θερμοί υποστηρικτές της επιστροφής της ιταλικής λίρας στο μηχανισμό των συναλλαγματικών ισοτιμιών.

- Θα ήταν λάθος να δεχτούμε ότι μια χώρα-in θα υπόκειται σε κυρώσεις σε περίπτωση υπερβολικού ελλείμματος και από το άλλο μέρος οι χώρες-out να θέτουν αιτωρητή σε κίνδυνο τη λειτουργία της ενιαίας αγοράς αφήνοντας το νόμισμά τους να κυμαίνεται ελεύθερα.

Για το λόγο αυτό, πρέπει να προχωρήσουμε αποφασιστικά σε μια διαδικασία εποπτείας των κρατών-out. Οι κανόνες αυτοί θα όφειλαν να έχουν σαν κύριο σκοπό το σεβασμό της αρχής της νομισματικής πειθαρχίας και της επιβολής κυρώσεων σε περίπτωση παράβασης των αρχών του ανταγωνισμού που προκύπτουν από μία πολύ ελαστική συναλλαγματική πολιτική.

4. Σε σχέση με το σύμφωνο νομισματικής σταθερότητας πρέπει το ECOFIN να προτείνει μια συμφωνία-πλαίσιο για την οποία θα αποφασίσει η Σύνοδος Κορυφής του Δουβλίνου το Δεκέμβριο του 1996. Η συμφωνία θα συμπληρωθεί, μετά την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, με ένα σύμφωνο συνεργασίας μεταξύ των κεντρικών τραπεζών.

Η λήψη της απόφασης από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στο τέλος του 1996 όχι μόνο θα ευνοούσε τη συνοχή στους κόλπους της Ε.Ε. αλλά θα έστελνε ένα ηχηρό μήνυμα στις χρηματοδοτικές αγορές για την ύπαρξη 1) ισχυρής

βούλησης διατήρησης της συναλλαγματικής σταθερότητας στην Ευρώπη και 2) διεύρυνσης της ζώνης του Ευρώ με ταχύτετους ρυθμούς μέσω της ένταξης και των κρατών-out στην ONE.

Γ. Η φορολογική σύγκλιση στην Ε.Ε.

Είναι αδιαμφισβήτητη η χρησιμότητα της δημοσιονομικής εναρμόνισης τόσο στην άμεση όσο και στην έμμεση φορολογία. Μια τέτοια προσέγγιση θα συνεισέφερε στην καλή λειτουργία της ενιαίας αγοράς στο μέτρο που θα ευνοούσε την ελεύθερη κυκλοφορία των αγαθών, των υπηρεσιών και των κεφαλαίων χάρις σε μια πιο ανταγωνιστική και ανοικτή οικονομία.

Όπως διαπιστώνει και η Commission έχουμε τα τελευταία χρόνια μια φορολογική υποβάθμιση με τη μείωση των εσόδων των κρατών-μελών. Το γεγονός αυτό δεν επιτρέπει στην ενιαία αγορά να λειτουργήσει σωστά. Οι σημερινές στρεβλώσεις έχουν αρνητικό αποτέλεσμα στην απασχόληση διότι ο παράγοντας «εργασία» επηρεάζεται δυσμενώς από την έλλειψη πρακτικής δυνατότητας φορολόγησης του κεφαλαίου.

Είναι προφανές ότι σημαντικές στρεβλώσεις μεταξύ των επιπέδων φορολογίας των κρατών-μελών προκαλούν μετατοπίσεις της φορολογικής βάσης για καθαρά δημοσιονομικούς σκοπούς. Αυτό συμβαίνει ιδιαίτερα με τους έμμεσους φόρους στα αλκοολούχα ποτά, τον καπνό και τα πετρελαϊκά προϊόντα. Δυσκολίες υπάρχουν και στον τομέα του φόρου προστιθεμένης αξίας. Για να μη προκληθεί εκτροπή του εμπορίου μερικά κράτη-μέλη εισάγουν ελαττωμένους φόρους κατά παράβαση της έκτης Οδηγίας.

Στον τομέα των άμεσων φόρων και κύρια στη φορολογία της αποταμίευσης και στο φόρο επί των εταιριών η επιβολή ενός ελαχίστου επιπέδου φορολόγησης θα συνεισέφερε σε μία απαραίτητη σταθεροποίηση των εσόδων. Όσον αφορά τη φορολογία των τόκων των καταθέσεων, ο ανταγωνισμός μεταξύ των κρατών-μελών οδηγεί σε μια γενικευμένη αποφορολόγηση των εισοδημάτων από την αποταμίευση με τον αποκλεισμό των κατοίκων άλλων μελών της Ε.Ε. ή τρίτων χωρών. Για το λόγο αυτό είναι απαραίτητο να καθορισθεί η έννοια του κατοίκου σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Γενική είναι πλέον η άποψη ότι ο φορολογικός ανταγωνισμός καταλήγει σε εκτροπές του εμπορίου ή σε γεωγραφικές μετατοπίσεις των επενδυτικών πρωτοβουλιών.

Στόχος μας πρέπει να είναι η κατάργηση κάθε φορολογικού κινήτρου που θα έστρεφε τον καταναλωτή ή τον επενδυτή σε άλλο τόπο ή χώρα από εκεί όπου έπρεπε κανονικά να είχε λάβει χώρα η πράξη. Αλλά πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι αυτό το φαινόμενο των εκτροπών δεν σταματά μόνο στα εξωτερικά σύνορα της Ε.Ε. Η Commission σε συνεργασία με τον Ο.Ο.Σ.Α. οφείλει να βρει λύσεις σε διεθνές επίπεδο. Πρέπει να υποβληθούν συγκεκριμένες προτάσεις σε μία σειρά από τομείς όπως οι φόροι κατανάλωσης, ο Φ.Π.Α. και ο φόρος επί των επιχειρήσεων με σκοπό όχι μόνο να μειωθούν τα φαινόμενα των σημερινών εκτροπών του εμπορίου και των γεωγραφικών επενδυτικών μετατοπίσεων αλλά επίσης τα κράτη-μέλη να αυξήσουν μερικά φορολογικά τους έσοδα. Με τον τρόπο αυτό θα επιτευχθεί μία μείωση άλλων φορολογικών βαρών που πλήττουν τον παράγοντα «απασχόληση». Μετά την εγκαθίδρυση της ενιαίας αγοράς χωρίς προηγούμενη φορολογική εναρμόνιση, όλες οι προτάσεις για φορολογική εναρμόνιση δεν προχώρησαν λόγω έλλειψης ομοφωνίας. Επόμενα, είναι αναγκαία η τροποποίηση της διαδικασίας λήψης απόφασης που θα επιτρέψει μια πρόοδο στον τομέα αυτό.

7ε. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το φάσμα μιας αναβολής της έναρξης του τρίτου σταδίου της ONE επλανάτο στη Βερόνα, όμως μια τέτοια προοπτική ούτε τέθηκε, ούτε συζητήθηκε. Κανείς βέβαια δεν μπορεί να αγνοήσει τους υπαρκτούς κινδύνους. Θα θελήσει τελικά ο Καγκελάριος Κολ να εγκαταλείψει το πανίσχυρο γερμανικό μάρκο, σε ένα προεκλογικό έτος για την Γερμανία, τη στιγμή που οι πολίτες της χώρας του είναι ιδιαίτερα ευαίσθητοι στον τομέα αυτό; ή μήπως επικαλούμενος το γεγονός ότι ένας μεγάλος αριθμός κρατών-μελών δεν πληροί τα κριτήρια σύγκλισης θα ζητήσει αναβολή της εισαγωγής του ενιαίου νομίσματος; Η προσπάθεια την οποία καταβάλλουν τα κράτη-μέλη για να προσεγγίσουν τα δημοσιονομικά κριτήρια θα είναι επιτυχής ή θα προκαλέσει πάλι κοινωνικές αναταραχές όπως συνέβη στη Γαλλία; Θα υπάρξει οικονομική ανάκαμψη και μείωση της ανεργίας, όπως προβλέπουν οι ευρωκράτες, ή η πορεία για την εισαγωγή του ενιαίου νομίσματος θα υπονομευθεί από την ένταση των ανισοτήτων και την υποβάθμιση του κράτους κοινωνικής πρόνοιας;

Ο διαχωρισμός μεταξύ κρατών-μελών in και out στη ζώνη του ευρωνομίσματος αποτελεί ένα πραγματικό κίνδυνο για μια διχοτόμηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης;

Το γεγονός και μόνο ότι στη Βερόνα αποφεύχθηκαν τέτοιοι κίνδυνοι αποτελεί μια επιτυχία. Διατρανώθηκε για μια ακόμη φορά η θέληση να εφαρμοσθεί το χρονοδιάγραμμα εισαγωγής του ενιαίου νομίσματος που αποφασίσθηκε στη Σύνοδο Κορυφής της Μαδρίτης. **Αποτράπηκε το ενδεχόμενο μιας νομισματικής διχοτόμησης.**

Και οι 15 συμφώνησαν ότι η νομισματική και η οικονομική σταθερότητα μεταξύ των in και out κρατών-μελών αποτελεί κρίσιμο στοιχείο για την ομαλή λειτουργία της ενιαίας αγοράς. Οι 13 στους 15 συμφώνησαν για την αναγκαιότητα ενός νέου μηχανισμού συναλλαγματικών ισοτιμιών. Με εξαίρεση το Ηνωμένο Βασίλειο οι υπόλοιποι συμφώνησαν να εξετάσουν τη θέσπιση ενός συμφώνου δημοσιονομικής σταθερότητας. Η ιδέα για μια ελάχιστη φορολογική εναρμόνιση

αρχίζει να βρίσκει αρκετούς υποστηρικτές.

Σύμφωνα με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ δεν υπάρχει πλέον δυνατότητα του Ηνωμένου Βασιλείου να προβάλλει VETO με εξαίρεση τη δημοσιονομική εναρμόνιση.

Το γεγονός ότι το SME-2 δεν θα είναι υποχρεωτικό διευκολύνει τους βρετανούς να μη δημιουργήσουν προβλήματα. Πολλοί πάντως εκτιμούν ότι κάτω από την πίεση του C1TY τελικά η κυβέρνηση του Η.Β. ίσως συμμετάσχει σε ένα νέο ΕΝΣ με ευρύτατα περιθώρια διακύμανσης ή ακόμα και στην περιοχή του ενιαίου νομίσματος. Η αλλαγή όμως κυβέρνησης, μετά τις εκλογές στο Η.Β, δεν σημαίνει ότι αυτόματα θα αλλάξει η στάση του κράτους αυτού για τη συμμετοχή του στην περιοχή του ευρωνομίσματος. Δεν ήταν βέβαιο ότι ο Τόνι Μπλαιρ, θα έθετε σαν πρώτη προτεραιότητα την άμεση προσχώρηση της χώρας του στην ΟΝΕ. Αυτό πράγματι συνέβη στην πράξη. Μετά τη νίκη του New Labour Party η βρετανική κυβέρνηση έγινε πιο φιλική στην ΟΝΕ, αλλά η ένταξη της χώρας σε αυτή προσδιορίστηκε χρονικά για μετά το έτος 2002.